



ШЫҢ

СЭКП Тыва обкомунун, Тыва АССР-нин Дээди Советинин болгаш Министрлер Чөвүлелинин органы

1925 Чылда үндөөлгөттөгөн

1967 ч.
СЕНТЯБРЬ
2
СУББОТА
№ 208 (6845).
Өртөз 2 көп.

Акы-душма вьетнам улустун байырлары

Вьетнамнын Демократтыг Республикасынын 22 чыл онга таварыштыр Бугу-звилелдиги «Билиг» интеллигенттик төп төлөрүмүс Москваның хей-нигизинин төлөрлериниң байырыг хуралы болган. Чыгулганар айдукма вьетнам улустун төлөрлерин диктитиг адыш чакнаашкыны-биле улгаан.

Президиумга СЭКП ТН-ның Политбюро кеңигүүнүгө кандидат Ю. В. Андропов, ССРЗ-нің Дээди Советинин Президиумунун Даргазының оралакчысы Н. Ф. Ильшенко болгаш еске-даа албан кижилери олурган.

Хуралды Москва Советинин куусомунун даргазынын бирги оралакчысы В. П. Исаев айткан. ССРЗ-нің Министрлер Чөвүлелинин чанында дашткы чурттар-биле культура харылдааларының талазы-биле комитеттин даргазы С. Н. Романовский илеткел кылган.

(СЭТА).

НИИТИНИҢ ЧЕМНЕНИЛГЕЗИ

Совет эрге-чагырганын чартын чүс чылының байырлары чоркушулаан. Алардык юбилейге күш-ажылчы сөнгү умуражыр дээш, республиканың бугу ажил-ишчилери-биле бир дамай, ниитиниң чеменилге черлеринин ажилдакчылары чаз-чаа чединшининни чедип ап, ажил-агый, культура тургузуушкунуңа боттарының талептиг салышкыннарын кирип турар. Ниитиниң чеменилге черлериниң ажилын улам ыңай экижидер талазы-биле СЭКП ТН-ның донназы үнгенден бээр каш айлар эрткен. Партия болгаш чазактың ол чугула шитири амыдыралда чединшиниң боттанып турарын бугуңа амыдыралдан нөрүп болур. Хоорайларда болгаш көдз черлерде столовааларның база ниитиниң чеменилгезиниң еске-даа черлеринин ажилы мурункувундан элден экижээр.

Юбилейлик чылдың бирги чартында Таңды райоңун ниитиниң чеменилгезиниң ниити сазылга планын-даа, боттарының бугурун үндүрер продукциязының омалдазын-даа амыр куусеткен. Тону райоңунун ажил-чорудулгазы мурунку чылдардан-на үлгериле болуп келген. Ун райоң чартын чылдың омалдазында ниити сазылга планын 142,3 боу бугурун продукция планын 120,1 хуу куусеткеш, бо нөрүзүз талазы-биле республиканың кооператив организацияларының бирги черинде чоруп турар. Райоңунуң хуучулар хуралына эрткен чылдарда шүгүмчүлдин илген өвүр райоңу бирги чартын чылда багай эвес түңгүлдериң болганын айтыр керек. Ол райоң боттары бугурун продукция планын амыр куусеткештишкен, бир бляданың чижек өртзө 19,7 көпөөк болурун чедип алган.

Ниитиниң чеменилге черлериниң ажилын экижидер кемчелерге хол-баштыр Таңдыда Балгазын сельпоңу бодунуң ажилына чамдык чаартылгалары кылган. Сельпоңуң Балгазын столовааның ажилдакчылары аш-чем сазылгазын аңай, ивартал планнарын донназал амыр куусеткен турар. Столовааның бугурун турар продукциязынын шынары эки, амдангыр кемир асортиментини элек. Чылдың кайма-даа үезинде аш-чем продуктуларын шынгыңа кадалгалга тургузуп келген. Чиг-даа, бымырган-даа чеменинги шынарын столовааның коллектив кеңигүүнеринден тургустунган комиссия донназал контролдулап, илдертинген чептерин баш бурунгар алып ал турар. Бии-Хем райоңунун Туран столовааның коллектив чурттакчыларын беле аш-чем-биле хандырынын эки-ниитин. Беш амыр хунуң, ики дыштаныр хунуң недөлөже шидишкыни олар столовааның ажилдакчыларын ики элчеге амылдаар кылдыр таарыштырса, боттары бугурун продукция планын донназал амыр куусеткешти арганы чедип алган.

Амылчы чоннарын беле аш-чем-биле хандырылганын улам экижидер сорулга-биле республиканың планы бугурун бо чылдың бирги чартында чамдык чаз чүүлдөр кылданын чурттакчылары өртүп турар. Республиканың үш улуг райоңдарында карамель чигир бугурун шингээдиги алындынган. Каз-Хем, Бии-Хем, Барыын-Хемчи, Чөөн-Хемчи райоңдарда эфир бугурун шиде-ла эгелер берген. Чижек саналгадан алырга оң чартын чылда хемчээли 1,6 тонна болган. Бо чылдың чыгыс сезонунда Бии-Хем, Каз-Хем, Улуг-Хем райоңун төлөринеде столоваалар чарты дериттинген, сеппеттинген. Ол чугула амыр чонун аш-чем-биле хандырылганын шаштын умураштырызын тус-тус райоңдарын эки амылчы деп демдеглээр керек.

Ниитиниң чеменилгезинде чедип алындынган улуг чединшинче-биле чергелештир ам чорутуңуңуңуң турар кемчелерге чептестер чок деп болбас. Аңа бир-ле дугаарында столовааларда стогла салыр аш-чем дээжиниң ам-даа яды болуп турары хамаарыңыр. Ам үезде столовааларның аш-чем дээжиниң байлал болурааның аргалары бар. Ургучу-ле чангыс аш-чем кылар чоруту ыңдыг чеменилге черлеринин ажилдакчыларының чептес ажилы, амылынга турар-хем чөгү деп санаар алар. Ниитиниң чеменилге черлериниң чараш, каас деригелги, ары-шевөр болурунче кичээни салыр, бо айтырманы ийги чергени деп санаарын болдур-бас керек.

Республиканың хамаарыңыр элзи хей столоваалар ниити сазылга планын кууселдизин ийир садып айыр олуғаларыны күсели-биле чедип ал турары чангыс эвес. Кол чүве боттары бугурун продукция планын куусеткеш-ле болбай. Продуктуларын эки кадалгавас, сазаны болгаш дериг хереселдерин наманас чоруткан каража-когаралдык болуп келген фактылар ам-даа бар. Ону болдурбас дээш бугу кемчелерин амыры чугула.

Ам үезде республиканың тараамылары чаз-бораң шаштыкпал турарда, юбилейлик чылдың чаз дужуудуңуң таразын чединшиниң ажаап ап, хову шалдаре дун-хун чок амылдап турарлар. Бо үеде минута бурузу үнелиг. Бачым амыл-иште кижилериниң улуг нуруузу өг-бүлелеринден барып чеменир чак чок. Ыңчанган бо талазы-биле хандырылга ниитиниң чеменилге черлеринге онаажыры чугулажок. Столовааларның ажилдаар чурмун бо байдалга таарыштыр тургузуңуң, изиг чеменир чеменилчилерге чедирип садыгларын аргазын тывары негеттнер. Бо үезде райоңдар баштаар черлериниң кол кичээниги ылаңгыла көдз черлериниң аш-чем хандырылганын улаңган турар умурлуг.

Кызылдын бугурулгелеринде, албан организации, өредилге черлеринде бугурун, ларентар донназал амылдап турар. Ыңчала-даа столовааларның саны дына эвээш. Администрациялар, партия, профсоюзел организациилары ыңдыг столовааларның организастаашкынын талазы-биле дугурулгалары кылза чогуур. Эки амылдык ниитиниң чеменилге черлериниң мурунчы дуржулганын непердеп тургаш, хомудап турар черлерге практиктиг дузаны нөрүзери райоңдардан, сельполардан, райкооптардан негеттнер. Аш-чемни чонга садыгларын мурунчы аргазын дилеп тывары борта харыс салгалыг кижилериниң кол сорулгазы болуп умурлуг.

Ниитиниң чеменилге черлериниң ажил-чорудулганын чер-черде партия, совет, профсоюзел, комсомол органыры быжык холга ап, оларны чүткүлдүг карлар-биле чептеглээрине шыңгыы кичээниги салыры чугула.

Күрүне шыгжамырыңа

Бо чылдың сентябрь 1-ге чедир республиканың колхозтары болгаш совхозтары күрүне шыгжамырыңа 9104 тонна тарам кырыган, амыр план кууселдези 15,2 хуу болган. Эрткен чылдың бо үезинде күрүнеге дужааган тарам моон 1486 тонна дей турган болгаш тарам дужаар планын кууселдези 17,6 хуу четкен турган. Сөөлү беш тоңукта тарам хулзоп амыр черлерге 3173 тонна тарам кирген, а эрткен чылдың беш тоңуңа бо сан чеби муң тонна ашкып турган.

Моң ап көргө, күрүнеге тарам сабарының темизи эрткен чылдыңдан оожумпал турар-дыр.

Тараа сабар планын Бии-Хем райоң 22,9, Каз-Хем — 18,1, Таңды — 7,2, Чөөн-Хемчик — 9,9, Улуг-Хем — 3,6 хуу куусеткен. «Көк-Тей», «Шектеер», «Барлык», «Өк», «Элесес» совхозтар күрүнеге тарам дужаар талазы-биле мурнал турарлар. Сөөлү беш тоңукта Каз-Хем райоңунун ажил-агыйлары 1374 тонна тарам дужаап, бирги чери эгелден. Совхозтардан «Көк-Тей» 546 тонна дужаап, бирги чери эгелден.

«Межегей» совхозтун ховуларында

Бо хунерде «Межегей» совхозтун ховуларында дужу ажаап алышкыны улам калбарып турар. Шүгү бригадаларда кесиле чоруп турар.

Совхозтун № 6 бригадалык каш-ла хунун иштиде муң ажыг гектары тапчылдай кескен болгаш ам тапчыларын болдурп, бастырып эгелден. Баштай бастырган тонна-тонна таразлар күрүне шыгжамырында кирип эгелден. № 1 бригадала база муң ажыг гектар тарам кестинген. № 2 бригадала 600 гектар хирени кескен. Доора-Халын салбырын бригадалы баштай кескен 174 га арбайын болуп бастырган.

Совхозтун тараажылары агаар-бойдурун эки үелерин бурун амылдап тургаш, дужууту болдурун-ла ша-биле дүргөн ажаап алыр, күрүнеге он муң тоннадан эвээш тарааны дужаар дээш улуг күженишкени-биле амылдап турарлар.

Оон-биле казы чедир кылдынмааш чүүлдөр база бар. Дөрт бригадалар-

нын шаңыра бүрүн аштап арылгап турган. Шаңыра тарам зыгларлар машиналарны электриге улаваан болгаш, оларын хынал амылда-пкан. Чамык шаңырада электри чыжы чок. Доора-Халын салбырын төп шаңыра тарам арылгаар, чүдүрер машиналарны электриге улазып бөрүн шаң эргелекчини А. Сангай совхозтун директору эш Н. Юреничден билдере: «Сөзү керезең чү? Удуз чытпайн, бодун кылыш ала дээш, советке төвүнге чоруй барган. Ол шаңда бастырган арбай арылгатынмай чымыр берген. Шаң эргелекчин боду электриге эвес болганда, ону кылып ап шыдаанын билгилгир.

Чамдык арагалылар чак чок калында арагалылар чүтү бар. Кара-Булу салбыра силес өвөрүп турган ийи машинанын чозаңчылары август 22, 23, 24 хунеринде арагалаш, кылып турган амылдар ара калпаш, өске бригадала амылдаар бис дээш, турары-биле чоруп-турганнар. Ол

«Коммунизмниң хереди» колхозтун партия организациязы (секретари Х. С. Арачаа) бо хунерде кол кичээниги тарамы өй-шаала, чидирг чокка ажаап алырыңа улазып турган. Ам амыл-агыйда тарам ажаап алырыңа плат-тулук үези. Партия-органнастыг амылдарын күштедиргеннин түнөүндө ол эң чугула кампаңыга колхоз эки белектердиг умурлашкан.

Ажаап алышкыныч киреринин мурунда техникалык, дериг-херекселди, хову турлагарынын белеиниң хыналына чоруткан. Кыналар бар турган төптестери чакыларына дузалаан.

Бригадалары партия органап-цияларына партия-органна-

тыг болгаш полтикомнастыг амылдарын талазы-биле элден хемчегерип ап чоруткан. Бригадаларга агитаторларын, полтикомнастыгларын, агиткуудустарың редакторларын быжыктылаан.

Механизатор бурузу ажаап алышкыныч эгелдериниң мурунда-ла бодунуң амылдар черин, кылдыр амылын ык билер турган. Ол чорук баштайгы хунерин амылдан

улаг-Хем райоңун «Улуг-Хаз» совхозунун Арыг-Бажы салбырынның механизаторлары, тараажылары-биле култураларын чели комбайн-биле тапчылдай кестирерин тургузганын билдире. Чаз-борондо хунер турарда-да, комбайнерлер 700 гектар кызыл-тасты кескен.

Юбилейлик чылдың чагай дужу-дун дүргөн ажаап алыр дээш салбырын амылчыны күженишкениң амылдап, чаз чок хун, дуну амылдап турарлар. Ажыл хей, 2500 гектар кызыл-тасты, 1000 гектар чиге-тарааны ажаар.

Подборщиктерди он дөрт комбайн тапчылдай кестирген кызыл-тасты бөлүп эгелден, беш комбайн 300 гек-

тар алаш көргө, эки түнөүле чедирип турар.

Колхозта ийи хову-трактор бригадаларында агитаторлар Байыр-Оол, П. Тулуш, Р. Ивонина, О. Назым-Оол, С. Тамбаев олар тараажылар ортузуна беседаларын, солуннар номчулгаларын, СЭКП ТН-нин Төптестери тапчыларын калбартып турарлар.

Салбыр бо күзүн 500 гектар кестара чажып тарым планын, ам 360 гектарда чаштыган. Механизаторлар Ымбун, Бонгар-Оол, Тыртык-Кара Болот-Оол, Бора-Тараа Менге амыл хунуңа 28 гектарын чажып тарым планын 30—33 гектар чедир, социалистиг чарыштын мурун-бу олтурунда чоруп турарлар.

Чидирг болдурбас

Улуг-Хем райоңун «Улуг-Хаз» совхозунун Арыг-Бажы салбырынның механизаторлары, тараажылары-биле култураларын чели комбайн-биле тапчылдай кестирерин тургузганын билдире. Чаз-борондо хунер турарда-да, комбайнерлер 700 гектар кызыл-тасты кескен.

Юбилейлик чылдың чагай дужу-дун дүргөн ажаап алыр дээш салбырын амылчыны күженишкениң амылдап, чаз чок хун, дуну амылдап турарлар. Ажыл хей, 2500 гектар кызыл-тасты, 1000 гектар чиге-тарааны ажаар.

Подборщиктерди он дөрт комбайн тапчылдай кестирген кызыл-тасты бөлүп эгелден, беш комбайн 300 гек-

тар алаш көргө, эки түнөүле чедирип турар.

«Коммунизмче орун» колхоз мурнап турар

Юбилейлик чылдың чаз дужуудуңуң тарааны күрүнеге дужаар Каз-Хем райоңунун ажил-агыйларында хуй келген тууум калбарып турар. Сентябрь 1-ге чедир райоңун ниити-биле 2713 тонна тарамы күрүне шыгжамырында кирин, планын 18 хуу дүүсеткен.

Райоңда «Коммунизмче орун» колхозтун ажил-ишчилери тарам ажаап алышкынын хуусааны кызыр болгаш күрүнеге тарам саар талазы-биле алган белгилек хулээлгелерин кууседиң талазы-биле берген сеестерин быжык тулуп турарлар.

Сентябрьын 1-ге чедир Каз-Хем шалдарында

1200 гектар тарам култураларын кескен болгаш бастырган. Колхозтун мурунчы комбайнерлер И. Михальченко, А. Чернышев, В. Ситников, И. Лифанов, Ф. Долганов болгаш өскелер-даа кижи бурузу 200 ажыг гектар тарааны кескилден.

Күрүнеге тарам салары организастыг чорутуңуңуң турар. Колхоз бо чылдын күрүнеге 6 муң тонна тарамы саар куулээлгелди болгаш амыр чедир Кызылдын салгырында базаалыга 1500 тонна тарамны кирген.

Каз-Халын шалдарынын Төрөн чурттын шыгжамырыңа тарамын кирип турары көбүздө.

БУГУ ЧУРТТА ЧАА ӨӨРЕДИЛГЕ ЧЫЛЫ ДУУН ЭГЕЛЭЭН

48 миллион школалычлар

Сентябрь 1-де олар билиглериниң делеминче согуурганыг аян-чоруну эгелден. ССРЗ-нын чырылдышкы министринин оралакчысы Ф. Г. Павачин миңа деп дынаткан. Холаныг Россияга он кижиниңче чедин-иниң томчул, бижик билбес турганын, а мракны Сонгу чүткүң он-он адуустарыны бижик деп чүрени колгус билбес чоранын, мычарга ам чугаалык турар айттырды — чурттуң бугу хамааттыларың он чыл школазын мыйла-ла доозар дугайы болуп турар дээрин чугаалаан.

Бо беш чылды сөлдүрөдир оолдар, кыстарнын онуңу тос көзүн ортумак өөредилге черлеринге өөренир. Сөски класстарын доозканын 68 хуузу бо чылдын бевон оон ийи ортумак школага өөренир. Хей республикаларда оларын хуузу оон-даа хей. Чижээ, Казакстанда—74, Грузияда—85, Арменияда—86 хуу.

Бугу өөредилге-кижизинде амылган чаз планче болгаш программаларга шалчидер теринге чугула сорулга болуп турар. Моон согуар школачыларыны «ажылдар» недөлөжө мыйла-ла 30 шах өөрениргенден, шилди алган айы-биле — алды шак кичээлдөрүндө тургустуңур.

Тускай мергежил дээш

Сентябрь 1-де чурттуң мергежилди өөренир дээш аңаа келген. Бисте 4550 өөредилге черлериниң чүгзе бир амдымыз ол. Бир ай эртерге, көдз болгаш өске-даа специализациягаан училищелер амылдап эгелей бээр. Улуг ажил-агыйынын чүдү-буру адырыныга мергежилди амылганын амылганын тускай кадрлар белеткээр тала-

Баштайгы коңга эткен

Юбилейлик чылдың бирги өөредилге хууу Чадаанын № 1 ортумак школазында байырлап алдыр-биле амылганыңа. Школага башкылар болгаш өөреникчилерде аңыда СЭКП райкомунун, райкуускомунун төлөөкчелерин, ала-иелер хойу-биле чыгыш келген.

Өөреникчилериниң холдарында дигри чектер. Оларын болгаш ала-иелерин арынардында чырыктылгы өөрүшкү. Илангы бирги класстар болгаш кылма-даа аас-кежитилгил кылдыр көстүп тургулаан. Олар бо школада 30 кижиле немецкен. Онгу клас-

Улугхемчилерде

Улуг-Хем райоңунун школаларында чаз өөредилге чылының эгелээнин дугайы биске райоң эргелекчини эш Мареева миңа деп дамчылган: — Улуг байырлаалдын бугууна эгелен турар өөредилге чылын организастыг болдурар дээш бистин райоңунуң улус өөредилге амылдакчылары кажыңгызын атык сазып салган. Райоңунуң 23 школазында чаз өөредилге чылының баштайгы класстары эгелден. 800 хире бирги класстакы ол хун бир-ле дугаар өөренир кирипкен. Уругларын өөренириңге таарымчалыг байдалы тургу-

РЕПОРТАЖ

Школазында «хоочу» өлөр болуп, өске класстарын өөреникчилер баштап турар. Онгу класста 40 кижиле өөренир.

Баштайгы коңга эткен

Чаз, юбилейлик чылды өөредилгези эгелеп, бирги коңган кыгары-биле холбаштыр, школа директору О. Манай-Оол болгаш өске-даа башкылар, Чөөн-Хемчик райкуускомунун даргазы Б. Чоюк олар өөреникчилерге, ала-иелерге, башкыларга ийи байыр чедиргеш, аларга улуг чедилкиниң бергилегерин куусетер.

Онгу класстын өөреникчиң Чечелжа Ондар харыс сөз чугаалааш, школазы эки белеткен, оларга улуг сагыш салганы дээш өөртү четтиргени өөрүнүн мурунундан илгерилеп, эки өөренир алаан. Дараазында бөлүк пионерлер чыгууларында байыр чедирген. Онгу класстакы бирги класстарга чечектер болгаш белектер тулукусулаан.

Юбилейлик чылдың баштайгы коңгазын онгу класстын өөреникчиң Вада Часкал калган. Коңганчы мычар туу угун-чиге кылдыр мычартыканы бээрге, өөреникчилер тус-тус класстарыңа кирипкен. Чыгулганар оларын хулумдуртуп-ле, улуг иш — өөредилгеге үдөш.

Школазында «хоочу» өлөр болуп, өске класстарын өөреникчилер баштап турар. Онгу класста 40 кижиле өөренир.

Чаз, юбилейлик чылды өөредилгези эгелеп, бирги коңган кыгары-биле холбаштыр, школа директору О. Манай-Оол болгаш өске-даа башкылар, Чөөн-Хемчик райкуускомунун даргазы Б. Чоюк олар өөреникчилерге, ала-иелерге, башкыларга ийи байыр чедиргеш, аларга улуг чедилкиниң бергилегерин куусетер.

Онгу класстын өөреникчиң Чечелжа Ондар харыс сөз чугаалааш, школазы эки белеткен, оларга улуг сагыш салганы дээш өөртү четтиргени өөрүнүн мурунундан илгерилеп, эки өөренир алаан. Дараазында бөлүк пионерлер чыгууларында байыр чедирген. Онгу класстакы бирги класстарга чечектер болгаш белектер тулукусулаан.

Юбилейлик чылдың баштайгы коңгазын онгу класстын өөреникчиң Вада Часкал калган. Коңганчы мычар туу угун-чиге кылдыр мычартыканы бээрге, өөреникчилер тус-тус класстарыңа кирипкен. Чыгулганар оларын хулумдуртуп-ле, улуг иш — өөредилгеге үдөш.

КЛАССТАРДА, СПОРТ ШӨЛҮНДЕ

Дуун чаз өөредилге чылы эгелден. Эрткенниң 8 шапка 5 минута эттес. Республиканың «кол школазы» — Кызылдын № 2 ортумак школазынче улус нуружуп тур. Өөреникчилер, ала-иелер, төрелдер... Дөрт минута аркан, үш, ийи... Чаа өөредилге чылын баштайгы коңгазы хавты. Хажмынага турган кижиниң бевин сагыш-сеткил хайныгып кедир. Доозукчулары ам республиканын аяны-буру булуңдарында суралгы кижилер — өртемденер, чогаалчылар, инженерлер, башкылар, эмчилер апарылган ховчун школазын юбилейлик хайым ижи эгелдизин бо-дур.

Башкылар журналдарын туткулаш, класстарже тарап тур. Амылгында бирги элчег өөренип эгелден. Анык башкы М. К. Ондар юбилейге холбашкан өөредилге чылында баштайгы кичээлине чорупту. Коридорда ыркым. Класста ыркым. — Экини, уруллар! — Экини, Мария Коңгааларна. — Чаа өөредилге чылы-биле силдерге байыр чедирип тур мен, урулдар. Амыр өөредилге чылы онзагай байдалда эгелден турар-дыр. Ийи ай эртерге, Совет күрүнеңиң бежиң харлаанын демдеглээр болгай бис...

Бо школага Тыванын башкы интеллигентиянын аяны-буру харыс салгалыг амылдары амылдар, оларын аразында анык салгалыг кижиздеринге 30 чыл ажыр амылдап башкы К. А. Коңгарова, чорби амыл чыл амылдаан ховчун башкылар А. А. Алдын-оол, А. М. Влокина, дуржулгалык анык башкылар М. К. Ондар, Ю. А. Зыранов, Тыва АССР-ин алдарыг башкыны С. М. Созунам бар.

Бо чылдын бистин школада 457 өөреникчи хаара туттуңган — деп, школазын директору Монтуш Очурович Дамдычача бистин корреспондентиске дынаткан. — Оларын штинден 120 кижиле доозуп үнер класста, база-ла миңа кижиле 9 класста өөренир, амы келер чылын доозар класста кирер. Оон ийи демдегелесейчиг чүтү болза эрткен болгаш бо өөредилге чылдарында бирги класста көп турар өөреникчилерин санынын өзүп турары болур. Чылдынна бирги класстакыларын ийи класста үзүп турар апарадымы. Коммунист партиянын болгаш Совет чазактын ала сагыш салышкынынын амылгында тыва улустуң өзүп, көжүп турарынын база бир херечин бо-дур ийин.

Смоленск областың Смоленск райоңунун «Красный доброволец» колхозу улуг байырлаал чылында 850000 рубль орулга амыр деп дөвөөлөп турар. Колхозчуларын амыр акша төлөрүн эиң чылдазында 30 хуу элгиттер арганы ол бээр, а амылдаар кижиле бугуунамын олаштыр аяда 75-тен 160 рубль чедир хемчээлдиг төлөр берип турар.

Колхозчулар бо чылдын эки амылдары. Тараа култураларынын дужуу бир гектардан-на 25 центнер болган, а хендир тарамы 132 гектарын бирозо-ле аргаш кассага 2000 рубльди бээр уураутур. Амылгы күрүнеге үндү болгаш маз продуктулары сазарынын чыл планын улуг байралап хунерине таарыштыр кууседир.

ЧУРТУКА: колхозтун он эки хендир өстүркүчү, амено удуруктузу Валентина Пыкунова.

Фото В. КУНОВТУУ, СЭТА-ның фотохроникасы.



Смоленск областың Смоленск райоңунун «Красный доброволец» колхозу улуг байырлаал чылында 850000 рубль орулга амыр деп дөвөөлөп

БАЗА КАТАП ХЕНДЕРГЕ ДУГАЙЫНДА

Тываның база бир каас-чараа чурмадыг черлеринин бирээзи — Хендерге шаг-үеден бээр сурагды чер дээрин сакты тырттып кааны. Чамдык чүүдөр талазы-биле Хендерге таарымча чок бай-далын тургустуна бергенин моон мурунда-ла «Шынг» пар-лаан турган. Ам Хендерге дуга-йын база катап бижне ажырас.

Республиканың эң баштайгы суурларынчыл бирээзи турган Ак-Талдың элөөн кам чылдар мурун-да бузуп, ырай-бээр сөөрткүлөй берген. Ак-Талдың чоргаара-лы сес чыл шкоказын белин бузуп каапкан, салгы доктаамал ажыл-лаастаан, хлеб бижыраар чер хагдылган. Кам чылдар иштинде ажылдап келген метеорология станциямын оксаар кажуруп эге-лөөн (бо айтырың нинти херекке ажымтын барымлааланы-биле шын боор). Ажылдап турган ха-рылзаа салбырын чам-чаа хаап каан, радио чок, мурунда ажыл-

дап турган автобус аргыжылга-ны соксадып каан.

Ам ычпаарга чүл, Хендергенин хагдына бергени ол бе? — Чок. Хендерге мал ажылдын талазы-биле Улуг-Хем районун чок кел-ри. Ында «Улуг-Хем» совхозтуң улуг салбыры, Жданов атыг, «Күш-ажылдын костуу» болгаш «Х Улуг Хураал» колхозтарын малчынары белин ында ажылдап чурттап турар. Хендерге 2 муң чыгыг улуг-биче кижилер төрөң чуртуга бараал болуп, ажылдап турар.

Мында чурттап турар кижилер-ге таарымчалыг байдал тургус-тумай турары черде хомунду-чук-дыр. Чүтле чагыс чиктеги — хлеб хандырдылганы көрөлү. Совхоз салбырының чурттагыла-ры, колхозтар бригадаларының кежигүнери хүнүн-не «Беларусь» трактордарын тергеп ал-гаш, он-он улуг-биче уругларын сөөртүп алгаш, 30 ажыг км черде

турар Хову-Аксимче шуужуп чо-руп каар. Мен Хендерге үш чыл чордум, хлеб дээш ылым «аян-чоруктуң» түнелениде үш тра-кторнун аңдарын берген чытканын-даа көрүп келдим.

Мындагы байдалдар ынчаар уламчылаар болза, канчап-даа таарымшас. Четпестерин төпчүзү келер ужураг. Хендергенин чо-луңиз ажылдап, чурттаарына таарымчалыг байдалды тургуза-рыңа үндөйлөп, апаа мал ажылдыг ажил-ажымны организаастааш, Хендерге сумузуң катап тургусса чүл деп-даа болал кижиге кел-гилер. Бо талазы-биле хамаарыш-кан республика, район организа-циялары мону өренип көөрү-биле кичээнге алза чүд? — деп бо-лаар-дыр мен.

В. ТАМДЫН-ООЛ.
Тыва АССР-ниң культуразының алдарлыг амылданчызы.

Харылаар өйү келген

Улуг-Хем районун Жданов атыг колхозунун Ийн-Талда хойну бригаданың төвүнде телефон, радио харылаам багай. Ийн-Тал суур ко-лохтуң төвү эвес апаарга радио бол-дирин колхоз төвүндө коюптур ал-гаш барган, оон бээр-ле колхозту-лар радио дамчыдыгы орта дын-наас апарган. Чамдыкта шуут дың-набае, шингеини турар. Соолуг үеден недела иштинде дамчыдыга чок болуулар апарган.

Телефон харылаамы мырыңай даржымтыг. Суурда үш албан чер-иде телефон токтоам бар, олар ургу-лчу-ле үрөсир. Шагаан-Арыг-биле харылаа ийн-үш хонукта үстү бээр. Телефон, радио дугайында айтыры-ңы колхозчулар колхоз баштаар чер-ге, харылаа конторазыга тургузуп келсе-даа, херек бүтпейн келген. Ам ымыс дьялө кылырды? Колхоз баштаар чери, партокм, районун харылаа конторазы Ийн-Тал суур-дуң чурттагычларының радио, теле-фон дугайында негелденин ханды-рар өй ам черде келген боор.

А. СОКСАЛ.

Ол колхозтуң кежигүнеринин юбилейге алдар кылдыр алган со-циалистг хүлээлгелеринде 3000 кубометр тудуг мыжан белеткен, чаа тудуглар кылым база көрдүгөн. 2200 кубометр тудуг мыжан тайгага белеткен. Оон 980 кубометрин суур-га сөөртүп аккеткен, 170 буаза ту-рар бир, 100 ирек турар бир мын-дыг ийн кажанын Харгаанда тут-кан.

Белеткөөн 600 кубометр ажыг ту-дуг мыжы тайгага чыда чайлаан. Олче баар орук кадыр-берт, малга-тыг. Тудуг бригадари эш В. Дам-дын-оол олчо орукту кылым алар дээш колхоз даргазындан бир ав-томашынаны арай боорда чөпшээр-диң алгаш, 20 кичи организаастап, орукту кылып алгаш, тудуг мы-жин сөөртүр трактор чөпшөөрдиңге, колхоз даргазы ол чөптү негелдени бо үеге чедир хандырбаан.

Бо чылын тудур дээр 500 тонна тарар урар складтын, 6 тракторур хары угда сенеп үндүр сенелге мастерскаяның тудугларын эгел-леп кааш, тудуг материалдары чок дээш ара кагган. Чаа тургустан пи-лорам дилдерер мылч чоңудан апаа тура чайлаан. Обкам болгаш Хар-гаан сүт-бараан фермаларына кы-мыл булуңуңар тудуглары кылып дөң шан база тудуг материалдары чогу-биле бүткөөл.

Бо тудуглары ажылдаа кил-дер хуузаалары чүге узуп, планда көрдүгөн тудуглар чүге кылдым-майн турары? Бо айтырылгара ха-рымын колхозтуң баштаар чери бол-гаш мында парторбо бээр үе келген.

С. НАМЧАН.
Жданов атыг колхоз.

Аътты чүге ажыглавазыл?

«Найрал» совхозтуң Кара-Тал салбырында мал черпериниң бе-леткели организаас чок байдалда турбушаан. Сиген кезилдезинге ийле ортан үезинде кирген белээне да, сараат салыр чепек чүтпө августуң 13-те келген. Ону со-хозтуң мастерскаяныга септөөш, чаа үндүрген ол чүв-дир. Тер-рең сипениң Кара-Тал алагычче ону кийер дээр, сут улгаткаш туруп берген. Бир эвес мурунда-ла келген турган болза, трактор-лар-биле кады кежирин ай болур турган.

Сигенчилерге тырттар-даа, му-нар-даа күш чедипсес, олар ча-даг чоруп туралар, аъттар белин чок. Бир кодан чыгыс Бидилг

тайгазында дешкилежип чоруур. Аътты шуут ажыглавасты бер-гени ол бе? Сиген, тараа болгаш се-ке-даа ажылдарга аъттың ажымы улуг. Аът-хоодуг болза, Улуг-Хем-ниң алаактарында кижиге чепес чер чок. Аът дугайында айтырыг тургузаар, совхозтуң директору, зоотехниктери шуут харылааас, ол дугайты дыңнаар белин хоңчу чок.

Амга чедир белеткөөн сипен эвеси... Бир эвес машина чык-сетки өй-шаанда алган, аъттар-биле ажылдаан болзубусса, сипен белеткели дыкчар алган турар ийик. Кыш удаас, ам оът-сиген-ниң кезер өйү соңгараал келген.

Х. ТЮЛОШ.

АЖЫЛ-ИШ ШУЛУУДАВАН

Чөөн-Хемчик районун «Тыва» совхозунун Хендергей салбыры-ның ийн бригадасы сипен белетке-линге өрте кирсе-даа, ажыл-иш ам-даа шулуудаваан. 665 тонна сипен белеткөөр планын үштүң бир кезин-даа күүсеттимөөн. Са-рааттарын тургусканынчыл мына-ры күдү, кажалаттынмаан. Эр-кен чылдарда мышак, моон сол-гаар малга төтөгелдир чачыл чаа катаптаар магат чок деп, ка-жаа чок сарааттарын көргөн кижилерин сезиктиг чугаалары анза эвес, ужу-уткалыг деп бил-зе чогутур.

Ажылдын шулуудай турары-ның ужурун мындагы чүүдөл-биле таймлыраал болур: сипен белет-

келинде ажылдап турар ажылчы-нарнын ортузуңга масса-поли-тиктиг ажил чорувайн турар, аш-чөм хандырдылаз чөтөс. Оларын чурттаар майгын-биле хандырбайн турарындан алар суурга көп хонаар болгаш өртен 10—11 шак үезинде ажылга үнерелер. Бригадаларга лекция, беседа болбаан, хана солуну үл-мөөн. Мурунчаларын илеретпээ.

Салбыр аргелекчи эш В. Доржү сипен бригадаларына шуолуг кө-рүлбөс, сипенчилерин негелде-рин хандырбайн турар.

Сипен белеткелинде ажыл-ишти кажан шулуудайр ирги?

М. УНАР.

КИЧЭЭНГЕЙНИ САЛЗА

Бай-Тайга районда «Кара-Хөл» колхозун сипен шөлдериңде малга бижыг чөм-суурну тургузар дээш ажил үргүлчүлөп турар. Колхозта партокмунуң чоокта чаа болуп эркен бююрузунга Сукпакта партия эш организаациязының секретары эш Аг-бааның сипенчилер ортузуңга аги-таас-массалыг ажылдарын канчаар чорудуп турарынын дугайында ин-формацияны дыңнап чугаалашкан.

Партия организаациязы сипенчилер ортузуңга агитас-массалыг ажылдар чорудура-биле агитаторларга 11 коммунисттерни быжылгашан. Олар ажылдап турар болгаш барган чер-леринге хана солуннар, агитху-дустарын үндүрүп, лекция, беседа-ларын эрттирип туралар. Оон-биле кады, бо чүтүлү ажылды эш Аг-бааны ам-даа чедир чорутуяйн тура-ры илерээ. Сипенчи бригадаларга көсүк агитация чок, лоозун, плакат-

тар астынмаан. Социалистг чарыш-тың тилекчилерин илеретпейн, оларга шилчинир туктары тывыс-лайн турар.

Моон түңүндө сипен кезилде-зиниң темпини чавыс. Бо хүннере чедир 3043 доллак сипен белеткөөн-гөн. Ажылды шуупен чоруп тура-рын чаашкынын хүннере чылда-гааннап турары таарымшас.

Черле ыччаш колхозтуң өске-лаа партия эш организаациясында аги-таас-массалыг ажил кошкан. Чижээ, колхоз төвү Талсы-Аксы суурда көр-гүзүлгелер бижең салбыралар ийлен-ишкүлөй берген, куумчуларда кыл-ган плакаттарын чоруун болгаш үзүктерин чамдык кижилер балап, шийбактап каапкан болуулар-дыр.

Бо четпестеринга чайладыр үе келген.

Б. БАРБА.

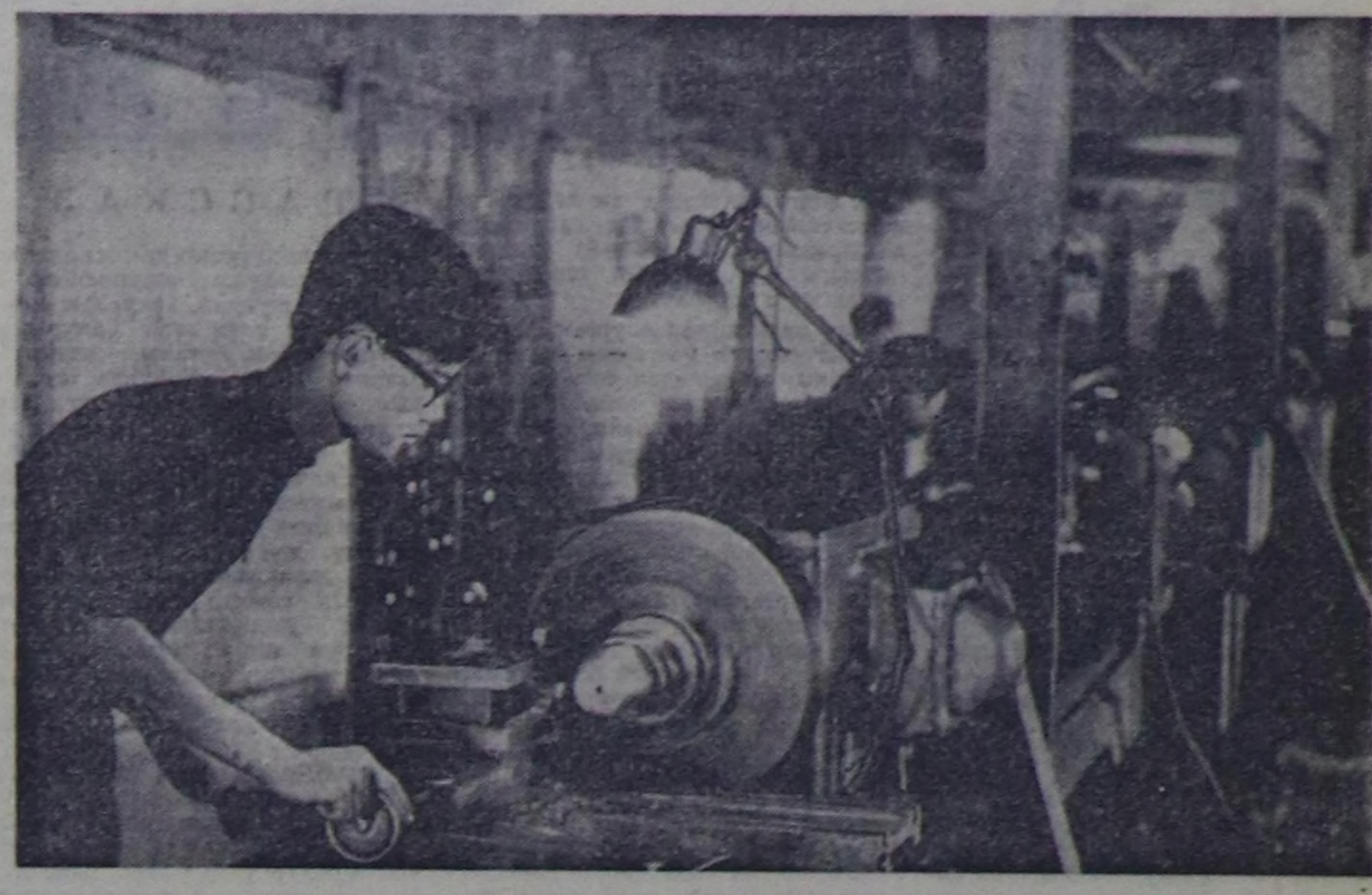
ДЕЛЕТЕЙ БО ХҮННЕРДЕ ДАШТЫКЫ ИНФОРМАЦИЯЛАР

Бөгүн—Вьетнамның Демократтыг Республиказының 22 чыл ою

ДЕМИСЕЛДИҢ ЫРЛАРЫ

То Хью, ВДР-нин шүлдүкчүзү. ЧАА НУС ДҮШКЕН

Хостап алган суурлар дургаар Куюуштар шыргайланган, Куу төлдү андымынар Кочуг таптыг ымыр каапкан. Даң-на аткан саньда-ла Өөрүшкү оуң орат. Дамьрактар улуг хем бооп, Өскөн черин өрттөп бар. Чайык-диңни эрткенниң Шамшымча — чаа күс дүшкен. Мунгаралдың куу бууду Бууктур базым келбесе-ле боор. Топмөс-батпас соок дүңү Хүшүн чыры сымырттар, Хүл деп кылдыр өртөткөн чурт Топмөс келпип четпире бээр.— Белен кезик чүдө эргиң, Чагай рис чагып турар. Чаа түдүг талазындан Өкүт ыры чагызынар. Чүс-чүс чылдың кичивип сөп, Чалбак хорон хостуг чайып, Чараш чолун тудуп турар Чүтүңдүг чоң чүдө эргиң.



Акы-хумма Вьетнамның Демократ-тыг Республиказының ажилчы чо-нары болгаш улусчу армиязы америк агрессорларга өйтүр шавышкыны берип, боттарының төрөң чуртуңу хосталгазын болгаш хамаарышпас чоруун камгалавышаан, тайкы ажыл-ижин база хайышкынын чорудуп турар.



Устүнде чурунта: Ханойда кө-жүргөн Чан Хун Дао дээр механика заводунун четтеринин бирээнинде. Америк агрессорларын ашкап турар тилелгенги үнүрүнде буудуругениң ажил-ишчилери чаа черде база шу-дургу ажылдавышаан турары. Адаанда чурунта: Тяньхоа можа-га агаардан халдаашкыга удур камгалал отрядынын дайынчылары. Америк дээрбечи самолеттар көстүп келсе, оларга өлүмүң өйтүр шавышкынын бээринге дайынчылар-ның белин байдалыг турары. ВНА—СЭТА-ның фотозу.

Хан Хо, вьетнам шүлдүкчү.
ЧАРАЖЫНЫ ДЕМДЭЭ
И. Островский

Делегерин рис шыпкан Брак чүрттүң огу-дур мен, Демиселдин чараш демдоң Ылаң билер дайынчы мен. Сеткөл-сыгыш кабе-шмөң Черле часпае тапкан каар мен, Амаз ышкаш карактар бар, Арыг чагай доктар бар. Коргуш билбөс, могоп турбае Хооуң өңүүм, суургаачы сеп, Экер-эрес сеткөлүсс Эки каң деп каңпан каан бие. Моонда бүрү шыларгажы Туудугларга дыңнап турдум. Бомбаларның чытышкынын Туузулукта көрүп чордум. Ажыле бол, бижышпаан бол, Уде чыгып сураваймың, Ужерениң эдерештиң, Ажы-чаным канналдырдым. Хосталгаже инг чүткүл Кайда-ла хып чоруп болду, Каным канчаар кадыраңың Кочуг-ла шын айтып бээр сеп. А. А. ЛЫМ-ООЛ очуударын.

Ханойга байырлыг митинг

ХАНОЙ. (СЭТА). Вьетнамның Де-мократтыг Республиказының тургу-сунар хүнүнде бээр 22 чыл бол-ганыга холбаштырган митинг Ханойга болган. Митингнин президиумуда — ВДР-нин президентизи Хо Ши Мин баштаар партияның болгаш Вьет-намның Демократтыг Республиказы-ның чызынын удурткучулары, Ми-тингниң киржикчилерин аразын-га — Мурун Вьетнамның Хосталга-зын национал фронтунун ВДР-де

Доктаамал төлөөлөкчи чериниң баш-тыны Нгуен Ван Тьен, дипломаттыг коруштук кежигүнери, даштыкы аалчарлар.

Митингге Вьетнамның Демократ-тыг Республиказының премьер-мини-стри Фам Ван Лонг делегерин чүвө чугаалган. Вьетнамда байдалды ду-гайым ол чугаалап, вьетнам улусун чөптү туржун таймлырлаан бол-гаш америк агрессорларын ажал ти-лелдеге чоңу кыйгырган.

Сан 2.249 четкен

ХАНОЙ. (СЭТА). Август 31-де ВДР-нин девискериниң агаарыга тос америк самолеттуң дужур аткан. Оң иштинден бешти Хайфонун, ийнин Ханойнун, база ийни Футоко мону-нуң агаарыга дужур аткан. Элөөн

каш америк ужуукучуларын түдүп алган.

Тодараттыгган медөөлөр-биле алды-га, ВДР-нин девискериниң агаары-га дужур аткан америк самолеттар-нын нянти саны 2.249 болган.

Нигерияда байдал

ЛАГОС. (СЭТА). Нигерияның феде-ралдыг чызынын шериглери Согу-барыш штаттын девискеринге шаап каалаашкынын хемчеглерин үргүл-чүлөп турар. Лагос радиозунуң дам-чытканы-биле алырга, Нигерияның Чөөн облазынын шериглериниң хо-

дунда туур шатт найысмалы — Бенин хуорайе шаап халдаашкына Федералдыг шериглер бетеженип ту-рар. Федералдыг ужуу күлдүр сам-олеттары Бенинниң шериг аэропо-мунче болгаш чөөн-нигерий армия-нын туружуче халдаашкыны кылган.

ХАРТУМГА ЧЫСНААЛ БОЛГАН

ХАРТУМ. (СЭТА). Араб чурттарың куюуңер болгаш чазактар башты-нарын чөвүлөп хуралин делтөөн массалыг чыскаал Суданын найы-сылды Хартумга болган. Бедик ден-

пелге хартум ужуражымшыкнын эр-тирип турарыга байыр чедирген бижикти чыскаалчыларның төлөөлери чөвүлөп хуралга тыпыс берген.

БИБЛИОТЕКАЛАР КӨРҮЛДЕЗИ

Республика библиотекаларының Совет эрге-чатырганын 50 чыл оюңга алдар болдурган көрүлдезинге Тес-Хем районун бүтү библиотекка албан черлери киришкен.

Районга көрүлдени эрттирер талазы-биле 7 кичи составтыг тускай комиссиянын тургускан болгаш комитет эркен үеин иштинде чамдык ажылдарын кылып чоруткан. Көрүл-де эрттирериниң оргкомитети библио-тека ажылдакчыларынин нянти ху-раларын 3 улаа, методиктиг семи-нарларын 2 улаа эрттирген. Оон-биле кады организаация комитет бодунуң ажыл планын баугаар ажилдап, ко-митетин хурааларын өй-шаанда эр-тирер келген.

Устүнде болуп эртин турган ху-раларга, семинарларга көрүлде үе-инде библиотекаларын ажылдын организаация болгаш идеялик дөөлөк эр-тирер дугайында айтырылганын чугаалашкан. Оон түнелениде рай-онун көрүлдеге киришкен 1 район, 5 келээ библиотекалары мурунда чылдарга болзаар бодуун ажылдын ажилтенин. Библиотека бүрүз Совет эрге-чатырганын 50 чылынга тураскааткан тайлбыр-массалыг ажылдарын каалтыр, тематиктиг болгаш айтырыг, харылар келээр эр-тирер айткан, азы-бүрү ном дел-гелдерин организаастап келген.

Район библиотекалары 1966 чылда 55400 ажыг ном фондугур турган. Оон 18.800 ажыг ном-сеткүүдери номчукчуларга берген. Районда амгы үеде 2223 кичи библиотекалардан номнары, сеткүүдериң ап, номчуп туралар.

1967 чылдын эртен 6 айларында ном фондугуңа 1079 номнар немеш-кен, 558 номчукчуларга 8500 ажыг азын-бүрү номнары берген.

Районун библиотекалары брига-даларда, фермаларда 21 көжер би-блиотекалары тургускан, ында 400 ажыг номчукчулар ном, сеткүүдериң номчуп турар. Эртен 6 айларда рай-онун библиотекалары азын-бүрү темаларга 17 тематиктиг болгаш ай-тырыг, харылар келээр эртин эр-тирген. Ол келээрге 1387 кижилер киришкен.

Районга библиотекалар көрүлдези чоруп турар үеде Берг-Дагнын, Шуурмактын көлө библиотекалары боттарынын ажылын бүтү талазы-биле ажылды, номчукчулар-биле ажылды куштедирин, суурун чур-такчыларының өрте буртуңне ном ну черлеринин айтырым шиптир-леп шыааннар.

Берг-Даг көлө библиотеканы (эр-гелекчи Екатерина Агаа) суурда партия, комсомол, профивидел ор-ганизаациялары-биле сырий харыла-зын туруп, клуб болгаш библиотеканы чөвүлдеринге даным алгаш, чоң ортузуңга улуг ажилдарын кылган. Библиотеканы номчукчуларын болгаш библиотеканың бөлүгүнүн фондугуңуң саны өскөн. Суурда бол 551 өрөгелерин 641 чурттакчылары библиотеканың ном-чукчулары. Библиотеканың чөвүлөй суурда көлө интеллигенцияның леткимези-биле бо чылын К. Кула-жыны «Ыржым булуң», ол ышкаш «Көк кызыраам» деп номнарга ном-чукта конференцияларын, «Бистич совет бирезени» «Ленин бистич биле», «Кыстың чоргаарла» деп темаларга 3 улаа номчулга кон-ференцияларын эрттирген.

Улуг Октябрынң 50 чыл оюңга тураскааткан Совет улустун төгүл-дүг, маалдыр болгаш революцюр орун, В. И. Ленинни амыл, амыл-дыр болгаш революцюр чорууду-гузын көргүскөн ном делгелдерин 11 улаа кылган, база мурунчыл дуржул-ганын булуун организаастап, ол-ла айтыкан темаларга ытыкыр номчул-ганын, беседаларын чорудуп турар.

Ол библиотекка фермаларда, бри-гадаларда 117 номчукчуларын 8 кө-жөр библиотекаларын тургускан. Ол библиотеканың эргелекчи анык-кыс Е. Агаа клубуң, агитколлектив-нин ажылдыг идеялейкиг кирип, боттүг дуаны чедирип турар.

Шуурмактын көлө библиотеканы (эргелекчи Г. Никитина) дээр ажилдык библиотекаларын салынга кириң. Библиотеканы чөвүлөлини ке-жигүнери боттарыңн ажылдын са-лгы атестикте кижизимдиги куштедирерче уландырган. Очур-тамын 50 чыл оюнга алдаржыган тематиктиг келээлерин болгаш кол-лективтиг номчукчуларын 6 улаа эрттирген, ном сеткүүдериңиң тема-тиктиг делгелдерин 6 улаа чорут-кан. Чоң ортузуңга масса-политик-тиг ажилдарын чорудуруңга ында туудуг материаллар комбинатынын ажылдакчы Владимир Латтев, эш Кудрявцев, школада башкы С. К. Ботовская олар идеялейкиг кирип турар.

Ол ышкаш «Тес-Хем» совхозтуң У. Шынаа салбырында көлө библио-тека чоң ортузуңга ажылдын куштед-ирин, Октябрь революцияның 50 чылынга СЭКП ТК-ның Теистерин чоңа таңыштар талазы-биле лек-торларга, илеткелчилерге, политик-форматорларга улуг дуаны чедирип турар.

Көрүлде чоруп турар үеде чамдык библиотекалар ажылдын ам-даа эге тургузуп шыдааны илерөөн.

Көлө библиотекаларга методиктиг дуа чедирериниң төвү болур район библиотекасы, Ак-Эриктин, Бедир-Арыгтын көлө библиотекалары кө-

Чугула дугуржулга

ХАРТУМ. (СЭТА). КАР-ның прези-дентизи Гамаль Абдель Насер биле Сауд Аравиянын хааны Фейсал ие-мен айтырым шиптирээр-биле комиссиянын тургузар дугайында ду-гуржулуңу кылган.

Комиссия Йеменден егилет шериг-лерин үндүрерин болгаш Йемен мо-нархистерге Сауд Аравиянын шериг тузаламчылар соксадымын магалдап турар планын ажылдап кылдыр ужу-рулду. Йеменин улустуң алыс кузед-денине душтур ол чурттуң турму болур чоруун бижыглар база Йемен улустун бүрүң тускай догунаашкы-нын болгаш хамаарышпас чоруун бо-тандырары-биле болунар-ла бугу түвени комиссия кылдыр жураут.

Сонуургалдык бугу талааларга таар-ымчалыг кылдыр шиптирээрин

Дерзизи үлгедиглер

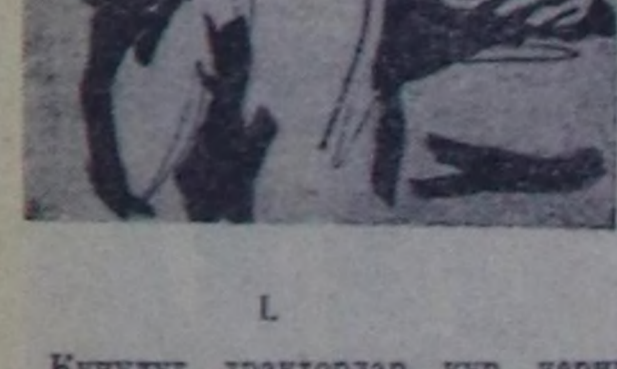
ЛОНДОН. (СЭТА). Валенсида ис-пан шериг суду бо чылдың май бирде ажылчы чононарын чыскаалыга ки-ришкен 5 испаняның чепсектиг күштерин доромчылаан деп бурдул-даш, 12 айдан 4 чыл чедир хуузаада кара бакынга олуртуру-биле шип-төөн.

Бо чылын май чыскаалынын үе-инде 500 ажыг кижини тулуп хо-рудган. Чыскаалдык киржикчилери профивидел хосталгаларын камга-лаар, чуртта реформаны чорудар дээш туржун турган.

1967 ч. Сентябрь 2.
ШЫН
3-кү арын



Көзүңө



Күтүүгү тракторлар кур черия башташты...



Ийги классчылар

БОЙДУСТУҢ БАЙЛААН — ЧОНГА

Бистиң республиканың ажилчы чоннарының хун санында өзүп олтур...

редакцияның адрестер:

РАССКАЗ

маз бай кижилерге хөлдиктен чогушканар...



С. ФЕОКТИСТОВТУҢ ФОТОЗ.

БОЙДУСТУҢ БАЙЛААН — ЧОНГА

Тыва республиканың ажилчы чоннарының хун санында өзүп олтур...

Кудумчу сөзүрэлү

Ишчи холдарның өстүргөн ногаи аймак...

Былма Шетиникин — Кравченко глумуту...

Конкурска келген буюмдардан

Буюмдарды келген буюмдардан...

Буюмдарды келген буюмдардан...

Буюмдарды келген буюмдардан...

Буюмдарды келген буюмдардан...

Буюмдарды келген буюмдардан...

Балыкчыларның ажил-жижи

Кайгамчык хөлдөргү оран

Холумактыг бензин

ЧАЗАЛГА

Чазалга... «Хому»...

Балыкчыларның ажил-жижи

Кайгамчык хөлдөргү оран

Холумактыг бензин